

Resultaten van de Knarrenhof-enquête

Een tijdje geleden zijn de geïnteresseerden voor het Knarrenhof project in Delft gevraagd om mee te doen aan een enquête over de woonwensen voor hun toekomstige woning. Maar liefst 362 mensen vulden de vragenlijst in en in dit stuk deel ik graag met jullie welke resultaten hieruit zijn gekomen.

Waarom dit onderzoek nodig is

Veel senioren wonen in een woning die eigenlijk te groot voor hen is geworden, bijvoorbeeld omdat de kinderen het huis uit zijn of hun partner is overleden. Deze woningen zouden vaak beter passen bij grotere huishoudens. Tegelijkertijd kampt Nederland met een aanzienlijk woningtekort. Samen zetten deze ontwikkelingen de woningmarkt verder onder druk.

Toch verhuizen senioren maar zelden uit eigen beweging en dit is ook wel begrijpelijk. Er zijn namelijk financiële drempels, want veel senioren betalen al jaren een relatief lage huur of hebben hun hypotheek grotendeels afgelost. Dus waarom zou je gaan verhuizen? Daarnaast is er een tekort aan passende woningen voor vitale senioren die nog zelfstandig willen en kunnen wonen, maar wel behoefte hebben aan meer sociale contacten en een woonomgeving die beter aansluit bij hun levensfase.

Daar komt bij dat de druk op de zorg de komende jaren sterk zal toenemen. Het aantal 80-plussers groeit snel, terwijl het aantal mantelzorgers en zorgprofessionals niet in hetzelfde tempo meegroeit. Collectieve woonvormen, waarin bewoners naar elkaar omkijken en elkaar waar mogelijk ondersteunen, kunnen bijdragen aan het verlichten van deze zorgdruk.

Hoe is het onderzocht?

Voor dit onderzoek zijn drie verschillende perspectieven gebruikt: een vragenlijst onder senioren die interesse hebben in het Knarrenhof project in Delft; een groepsgesprek met negen senioren die al in een bestaand collectief woonproject met compacte woningen wonen; en een groepsgesprek met experts zoals investeerders, een wooncoach en een seniorenmakelaar. Er is gekeken naar de woonwensen en -ervaringen op vier onderdelen: de privéwoning, de gedeelde ruimtes, de buurt, en de sociale omgeving.

Wat kwam hieruit?

Senioren die al in een compacte, collectieve woonvorm wonen, zijn aanzienlijk positiever over deze woonvorm dan senioren die een verhuizing nog overwegen. Zorgen die vooraf leven, zoals een mogelijk gebrek aan ruimte voor hobby's of logés, blijken in de praktijk minder zwaar te wegen dan verwacht. Ook bleek uit de vragenlijst dat senioren in de sociale huursector vooral voorkeur hebben voor woningen kleiner dan 70 vierkante meter. Maar ook in andere sectoren was deze bereidheid zichtbaar.

Voor de meeste senioren spelen een eigen buitenruimte, voldoende opbergruimte en voorzieningen op loopafstand een belangrijke rol, maar dit verschilt per persoon. Het bleek ook dat niet alle voorzieningen onderdeel hoeven te zijn van de eigen woning. Een groot deel van de respondenten gaf aan dat ruimtes zoals een wasruimte, opslagruimte voor seizoens- of hobbypullen, hobbyruimte en logeer- of gastenverblijf goed gedeeld kunnen worden met andere bewoners.

Met betrekking tot de buurt werden een buurtwinkel, een huisarts en een afhaalpunt voor bijvoorbeeld pakketjes het vaakst genoemd als gewenste voorziening op loopafstand. Al gaf het grootste deel van de groep aan dat ze prima een stukje willen lopen voor bepaalde voorzieningen en dit niet per se in het eigen complex nodig hebben.

Daarnaast bleek de samenstelling van bewoners een belangrijk element. Bij de vraag wie men het liefst als medebewoners zou hebben, koos het grootste deel voor alleen senioren. Toch was er ook een aanzienlijke groep met voorkeur voor een mix van doelgroepen, zoals senioren samen met gezinnen en jongeren en/of studenten. Gedurende het gehele onderzoek bleek echter dat een goede balans in de samenstelling van bewoners belangrijk is voor het creëren van een levendige en toegankelijke sociale omgeving.

Tot slot

Compacte woningen in collectieve woonvormen kunnen voor vitale senioren goed werken, als er goed naar ze geluisterd wordt. Succes zit niet alleen in het ontwerp, maar in goed begrijpen wat senioren willen en nodig hebben om zich thuis te voelen. En dit begint met luisteren.

Dank aan alle deelnemers

Dit onderzoek was niet mogelijk geweest zonder de 362 mensen die de tijd hebben genomen om deze vragenlijst in te vullen. Jullie openheid is niet alleen de basis van dit afstudeeronderzoek, maar ook voor het toekomstige Knarrenhof in Delft om ervoor te zorgen dat dit project aansluit op wat jullie écht willen en nodig hebben. Ik wil jullie hier ontzettend voor bedanken! Weet dat jullie een waardevolle bijdrage hebben geleverd voor de toekomst van dit soort projecten en laten we hopen dat er nog velen volgen.

Een persoonlijk woord

Dit afstudeertraject heeft mij vooral inzicht gegeven in hoeveel we kunnen leren wanneer je mensen vraagt wat ze willen, en simpelweg luistert. De gesprekken over wonen, privacy en gemeenschap hebben mijn beeld van collectieve woonvormen nog positiever gemaakt. Ik hoop dat jullie bijdrage en dit onderzoek eraan bijdragen dat nog meer mensen de waarde van deze woonvormen gaan zien.

Dank jullie wel!

Maartje Kemps, TU Delft-afgestudeerde

